

CONCEPT

**JAARVERSLAG
2001**

***Erasmus Universiteit Rotterdam
Universiteitsbibliotheek***

SAMENVATTING

In 2001 is een substantiële vooruitgang geboekt in de *digitalisering* van de wetenschappelijke informatievoorziening. Daarvoor zijn door de Universiteitsbibliotheek (UB) met diverse leveranciers kostbare overeenkomsten afgesloten. Zo zijn nu alle door Elsevier uitgegeven wetenschappelijke tijdschriften elektronisch te raadplegen (ScienceDirect). Ook Plaza Kluwer Juridisch & Fiscaal en Kluwer Online zijn toegankelijk geworden. Deze bevatten respectievelijk een groot aantal Nederlandse juridische bestanden en de tijdschriften van Kluwer Academic Publishers. In totaal kunnen de EUR-onderzoekers en -studenten nu bijna 4.000 tijdschriften elektronisch raadplegen, zowel in de UB, op hun werkplek, als van huis uit. Een belangrijke doelstelling van het UB-beleidsplan 2000-2002, de kwantitatieve en kwalitatieve versterking van het aanbod aan elektronische informatie, is hiermee gerealiseerd.

Ook is gewerkt aan een betere *ontsluiting* van de beschikbare elektronische informatie. Een overzicht werd gemaakt van de aangeboden elektronische tijdschriften, maar ook vanuit de 'gewone' catalogus (OPC) kan direct naar deze tijdschriften worden 'doorgeklikt'. Ten behoeve van het onderzoek en onderwijs in de economie, bedrijfskunde en aan de Rotterdam School of Management werd een op deze disciplines afgestemde 'information portal' gecreëerd.

Geheel *nieuwe ontwikkelingen* voor de UB zijn haar betrokkenheid bij het elektronisch publiceren. Een projectvoorstel 'Erasmus Electronic Publishing Initiative' werd gehonoreerd, en zal uitgevoerd worden in nauwe samenwerking met alle faculteiten. Daarnaast werd meegewerkt aan de voorbereiding van 'SamenWerken aan ICT in het Onderwijs'. De UB wil daarmee een bijdrage leveren aan de onderwijsinnovatie binnen de instelling.

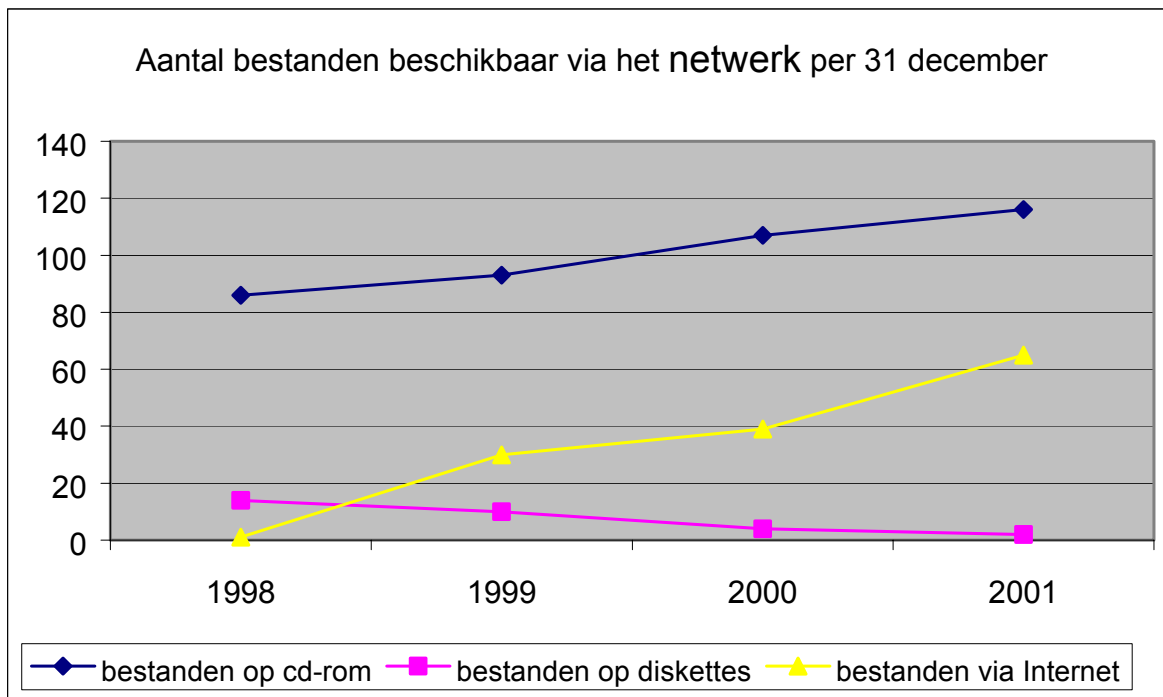
In september 2001 is aan de EUR de opleiding *psychologie* gestart. Vanwege de probleemgestuurde opzet van het onderwijs heeft de UB hiervoor een aparte studieruimte ingericht. Daar is van meet af aan druk gebruik van gemaakt. Uiteraard diende te worden voorzien in een basiscollectie psychologie. Bovendien is voor de psychologiestudenten een specifieke bibliotheekinstructie ontwikkeld.

De *luchtbrug*, die toegang geeft tot de bibliotheek, heeft een facelift ondergaan. De doorgang is aantrekkelijker gemaakt en voorzien van faciliteiten voor het houden van tentoonstellingen. Ook het tijdschriftenmagazijn, waar de gebonden jaargangen staan van de lopende tijdschriften vanaf 1984, kon worden opgeknapt.

Verder valt nog te melden:

- na een voorzichtige start in 2000 doen de UB-gebruikers steeds vaker een beroep op de virtuele balie en e-mail voor het stellen van hun vragen aan de UB-medewerkers (ruim 100 per maand);
- evenals in 2000 een lichte stijging van het aantal uitleningen (ruim 164.000);
- ongeveer 1.800 personen uit binnen- en buitenland werden in de UB rondgeleid; deze rondleidingen bevatten vaak bibliotheekinstructies, informatievaardigheden en presentaties;

- de studiezalen zijn steeds vaker volledig bezet met studenten; vooralsnog zijn er geen mogelijkheden tot uitbreiding;
- een PR-medewerker is aangetrokken voor een meer professionele verzorging van de dienstverlening.

BIBLIOTHEEKCOMMISSIE

In 2001 zijn er drie vergaderingen van de Bibliotheekcommissie EUR gehouden. In deze vergaderingen zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

- verdeling van het aanschafbudget 2001
- UKB-beleidsplan
- financiële vooruitzichten voor de UB voor 2002 e.v.
- tijdschriftenprijzen en tijdschriftconsortiumcontracten; contracten met Elsevier (ScienceDirect) en Kluwer (Kluwer Online en Kluwer Plaza)
- begroting UB 2002
- project digitale bibliotheek economie/bedrijfskunde
- project EURLib in het kader van ICT in het onderwijs
- onderzoeksproject *Een semantische webgebaseerde wetenschappelijke publiceer- en communiceeromgeving*
- project Erasmus Electronic Publishing Initiative
- UB organisatieontwikkelingsplan; herstructurering
- eurotarieven voor de UB

PROJECTEN

Elektronisch publiceren

Het jaar 2001 is waarschijnlijk het laatste jaar geweest waarin het elektronisch publiceren aan de EUR heeft plaatsgevonden onder de naam *WebDOC*. In 2002 zal dit definitief worden gewijzigd in *Erasmus Electronic Publishing*. Dan zal ook een projectmedewerker worden aangesteld die deze faciliteit zal vernieuwen, uitbouwen en directer onder de aandacht van de medewerkers brengen.

Zonder die specifieke aandacht is in 2001 vooral het aantal publicaties van de onderzoeksschool ERIM sterk gegroeid, dankzij het enthousiasme van een initiatiefnemer aldaar. Zij leverden 92 van de 136 nieuwe publicaties. Een grote bijdrage werd ook geleverd door de Vakgroep Econometrie. Bij de overige onderdelen van de EUR was de productie van elektronische publicaties minder groot, hoewel ook daar de belangstelling langzaam groeit. Helaas zijn nog slechts enkele proefschriften elektronisch beschikbaar gekomen.

Van Decomate naar iPort

De UB-EUR heeft als testbibliotheek gefungeerd in het EU-project Decomate. Decomate, ontwikkeld door de UB Tilburg in samenwerking met o.a. de London School of Economics, beoogt een zoekfaciliteit te bieden waarbij meerdere bestanden benaderd kunnen worden in één zoekactie. Eind 2000 heeft de UB-EUR een eerste versie van deze software geïnstalleerd als proef.

In de loop van 2001 heeft de UB Tilburg het eindproduct van de ontwikkelingsfase overgedragen aan Pica. Pica heeft, in tegenstelling tot de UB Tilburg, wel de infrastructuur om zo'n product op de markt te zetten en te ondersteunen. Tilburg blijft het product wel zelf gebruiken en zal ook voor Pica een deel van de ontwikkeling doen.

Pica biedt Decomate nu aan onder de naam iPort. De UB-EUR is ook voor Pica testbibliotheek gebleven. In september werd een eerste iPort-versie opgeleverd. Een van de faciliteiten van iPort is de mogelijkheid om geattendeerd te worden op nieuwe publicaties over een onderwerp. Daartoe moet de gebruiker persoonlijk geïdentificeerd kunnen worden. De iPort-software voor deze identificatie op basis van LDAP bleek echter in de EUR niet zonder meer gebruikt te kunnen worden. De voor de EUR aangepaste versie kwam pas begin 2002 beschikbaar. De UB-EUR zal de nieuwste versie van iPort in 2002 gaan inzetten ten behoeve van de faciliteit *simultaneous searching* in de disciplineportal *Economie/Bedrijfskunde* van UB-Web.

Informatievaardigheden

In 2001 is, in het kader van ICT in het onderwijs, gestart met de opzet van een digitale onderwijsmodule informatievaardigheden. Op basis van een standaard onderwijsmodule informatievaardigheden is inmiddels de Blackboardcursus *Informatievaardigheden sociale wetenschappen* uitgewerkt. In nauwe samenwerking met de informatiespecialist en een aantal docenten van de Faculteit Sociale Wetenschappen (FSW) is de basiscursus specifiek ingericht voor de deelgebieden bestuurskunde en psychologie.

Met deze cursus worden de volgende leerdoelen nagestreefd:

- verkrijgen van globaal inzicht in het uitgebreide aanbod van (elektronische) informatiebronnen, alsmede hun inhoud, opbouw, zoekstructuren en onderlinge relaties, op het eigen vakgebied;
- analyseren van een vraag- of probleemstelling en deze vertalen in een zoekstrategie;
- leren om geschikte informatiebronnen te selecteren via catalogi, databanken en het Internet en hierin te zoeken;
- leren hoe gevonden informatie gestructureerd en gearhiveerd kan worden.

De opgedane inzichten en vaardigheden kunnen vervolgens strategisch worden toegepast bij de voorbereiding van een (leer)onderzoek, het schrijven van een werkstuk, paper of artikel en het geven van een presentatie of voordracht.

Performance measurement en benchmarking

Dit jaar is de landelijke benchmarking van universiteitsbibliotheken officieel van start gegaan. Aan de hand van een gezamenlijk ontwikkeld instrumentarium wordt het eigen functioneren systematisch beoordeeld. Door de resultaten onderling te vergelijken, komen de sterke en zwakke plekken van een bibliotheek naar voren. Het uiteindelijke doel van benchmarking is om, waar nodig, verbeteringen in het functioneren aan te brengen.

In 2001 zijn gegevens uit 2000 verzameld. Ook is dit jaar nog grotendeels gebruikt om de logistiek van interne metingen van gegevens te vervolmaken. Dit zal ook in het jaar 2002 nog plaatsvinden, vooral gericht op een betrouwbare incorporatie van gegevens omtrent het elektronische deel van de collectie.

Op het moment van schrijven van dit jaarverslag is de landelijke vergelijking nog niet beschikbaar. Verdere informatie is te verkrijgen via de website van de KB¹.

¹ Zie: http://www.kb.nl/kb/resources/frameset_kb.html?/kb/sbo/benchmarking/benchmarking.html

Betrokkenheid bij nieuwe opleiding psychologie

In september 2001 is, met 100 studenten, de nieuwe psychologieopleiding aan de FSW van start gegaan. Al in de voorbereidende fase is de UB nauw betrokken geweest bij de opbouw van de wetenschappelijke informatievoorziening en heeft de UB bijgedragen aan de inrichting van de elektronische leeromgeving.

Het programma van het Opleidingsinstituut Psychologie verschilt van de andere opleidingen aan de EUR door haar informatie-intensieve karakter – vanwege het uitgangspunt van probleemgestuurd leren – en de intentie zoveel mogelijk studiemateriaal vanaf het begin elektronisch aan te bieden.

De bijdrage van de UB heeft met name gelegen in:

- het inrichten van een studiezaal in de UB specifiek voor psychologiestudenten;
- de opbouw van een basiscollectie voor staf en studenten, bestaande uit boeken, (gedrukte en elektronische) tijdschriften waarvan een deel tot 5 jaar terug en licenties op databanken; om dit te kunnen realiseren is samen met de bouwdecaan van psychologie een subsidieaanvraag bij het Trustfonds aangevraagd en verkregen;
- het maken van een bibliotheekinstructie en een Blackboardcursus;
- informatievaardigheden in nauwe samenwerking met docenten psychologie en de informatiespecialiste van de FSW;
- het opzetten van een lokaal Pica-stelsel, aansluitend bij het catalogussysteem van de UB;
- overleg over de *content* van hun elektronische leeromgeving PsyWeb, o.a. met uitgevers van studieboeken.

Ondanks een aantal klachten over ruimtegebrek en geluidsoverlast in de UB heeft de eerste evaluatie onder studenten toch vooral positieve reacties opgeleverd. Mede gezien de verwachte exponentiële stijging van het aantal studenten psychologie – voor het studiejaar 2002/2003 is reeds een numerus fixus vastgesteld van 250 studenten – verwacht de UB dat haar inbreng van structurele en arbeidsintensieve aard zal blijven.

COLLECTIEVORMING

Het budget voor de aanschaf van wetenschappelijke informatiebronnen bedroeg in 2001 f 3.267.000, dat is f 109.000 meer dan in 2000. Hiervan was f 1.000.000 bestemd voor elektronische informatiebronnen en f 160.000 voor decentrale bibliotheken van de EUR, zodat er f 2.107.000 resteerde voor de aanschaf van boeken en tijdschriften. In de verdeling van het aanschafbudget over de verschillende vakgebieden vonden slechts marginale verschuivingen plaats. (Zie voor de cijfers tabellen 1 t/m 3 van dit jaarverslag).

Het budget voor elektronische informatiebronnen werd ten opzichte van 2000 in 2001 verhoogd met 25% naar f 1.000.000. Dat is 30,6% van het totale budget, tegen 25,3% in 2000.

Het beschikbare budget bleek echter verre van toereikend. Door de enorme prijsstijgingen, versterkt door de ongunstige koers van dollar en pond, zijn de kosten voor tijdschriften de laatste jaren sterk toegenomen. Dit geldt, zij het in iets mindere mate, ook voor de licenties op elektronische bronnen. De UB ontvangt daarvoor sinds enkele jaren geen aparte prijscompensatie meer. Sindsdien hebben deze delen van de collectie een steeds groter deel van het budget in beslag genomen. In 2001 heeft dat, ondanks bezuinigingen op de monografieën, geleid tot een duidelijke overschrijding van het uitgetrokken budget. De UB heeft dit kunnen bekostigen uit de personeelsbegroting, dankzij een aantal (noodgedwongen) vacatures. Voor de komende jaren zal dit een groot punt van zorg zijn, waarvoor geen eenvoudige oplossing voorhanden is.

Databanken

Sinds de introductie in 1987 is het aanbod van elektronische informatie in de UB enorm gegroeid. Eind 2001 werden 183 bestanden via het netwerk aangeboden, waarvan 65 via Internet (in 2000 waren deze cijfers respectievelijk 150 en 39). In 2001 zijn opnieuw belangrijke contracten met uitgevers afgesloten. De besprekingen die in 2000 zijn gevoerd met uitgeverij Elsevier werden afgerond met een contract zodat gebruikers nu alle 1219 door Elsevier uitgegeven tijdschriften via Science Direct elektronisch kunnen raadplegen. Voorts werden contracten afgesloten voor het gebruik van Plaza Kluwer Juridisch & Fiscaal en van Kluwer Online. Dit laatste bevat complete teksten van Kluwer Academic Publishers uit 765 tijdschriften. Het totaal aantal tijdschriften dat elektronisch fulltext beschikbaar is, bedroeg eind 2001 bijna 4000.

Schenken

De stroom drukwerken vanuit de Gemeentebibliotheek hield ook in 2001 aan. Naast (waarschijnlijk de laatste) tijdschriften betrof het dit jaar vooral de oudere monografieën uit de periode 1850-1950. Vooraf is telkens gecontroleerd of het materiaal bij de UB ontbrak.

Van de UB Nijmegen ontvingen wij het laatste deel van de bibliotheek van de Dominicanen in Zwolle en van de ontdubbelingen van de bibliotheken voor filosofie en theologie. Ook hier was van tevoren gecontroleerd op aanwezigheid bij de EUR. Uiteindelijk ging het om 42 strekkende meter. Uit Rotterdam ontving de UB per legaat een collectie van ongeveer 40 m. geschiedenis, filosofie, theologie en naslagwerken. Bij de verwerking van de schenkingen van het voorgaande en het lopende jaar kwamen vele doubletten beschikbaar voor afstoting. Een scholengemeenschap in de Bijlmer ontving alle Letterkunde, de Universiteitsbibliotheek in Pristina (Kosovo) ontving twee pallets met engelstalige literatuur met betrekking tot economie, sociale wetenschappen en geneeskunde. De overige doubletten, vele tientallen dozen, zijn omgezet in tegoeden bij een vijftal antiquariaten.

GEBRUIKERSONDERSTEUNING

Algemeen

In mei 2001 is een nieuw hoofd voor de afdeling gebruikersondersteuning (GOS) in dienst getreden en november kon een PR-medewerker - een nieuwe functie binnen de UB - worden aangesteld.

Informatieverstrekking

Naast de vraagafhandeling aan de informatiebalies werd in 2001 frequent gebruik gemaakt van de mogelijkheid via de virtuele balie en het informatiemailadres van de afdeling vragen te stellen. Gebleken is dat deze dienst, die in april 2000 werd ingesteld, in een behoefte voorziet.

De vragen betreffen het gebruik van de catalogus en databanken, de faciliteiten en diensten van de UB, het gebruik van de collectie en inhoudelijke vragen op de verschillende vakgebieden en technische vragen zoals de toegankelijkheid van de elektronische bestanden vanuit huis of de eigen werkplek.

Het gebruik van elektronische databanken is de afgelopen jaren niet alleen sterk toegenomen, er is ook een verschuiving opgetreden van gebruik van bestanden die op cd-rom zijn opgeslagen naar die welke via het Internet worden aangeboden. Naast nieuwe bestanden waarvoor licenties worden afgesloten voor gebruik via Internet, zijn er ook andere waarbij het abonnement op cd-rom wordt omgezet in een licentie voor Internetgebruik. Vooralsnog ontbreken betrouwbare cijfers van het gebruik van bestanden via Internet.

Ondanks deze verschuiving van gebruik, werden er in 2001 toch nog ruim 33.000 zoekacties verricht in databanken opgeslagen op cd-rom's.

Public Relations

Sinds november is een nieuwe medewerker van de afdeling aangesteld met speciale aandacht voor Public Relations. De PR-medewerker is belast met het ontwikkelen van een PR-plan, het leggen en onderhouden van contacten met de voorlichters van de faculteiten en het bureau In- en Externe Betrekkingen, het opstellen van activiteitenplannen gericht op bekendheid geven aan het informatieaanbod, de diensten en andere activiteiten van de UB, het vormgeven aan informatieproducten van de UB en het ondersteunen van vakreferenten in hun contacten in de faculteiten en bij presentaties. Zij wordt begeleid door een PR-commissie die voorheen de PR voor de UB verzorgde.

De algemene folders zijn in de zomer van 2001 vernieuwd. In augustus is de UB met een eigen informatiestand aanwezig geweest op de informatiemarkt tijdens de introductieweek voor nieuwe studenten. Voorts zijn in 2001 de handleidingen voor het gebruik van databanken vernieuwd en waar nodig aangepast, hetgeenvanwege de frequente veranderingen een permanent proces is.

Instructie

Aan groepen studenten van de verschillende faculteiten werden de reguliere instructies gegeven, dikwijls gecombineerd met opdrachten. Deze instructies zijn een verplicht onderdeel van de verschillende curricula.

Evenals in voorgaande jaren werden in 2001 diverse groepen in de UB rondgeleid door medewerkers van de afdeling gebruikersondersteuning en door vakreferenten. De groepen bestaan uit studenten uit binnen- en buitenland die voor kortere tijd studeren aan de EUR, herintredende vrouwen en HOVO-studenten (Hoger Onderwijs voor Ouderen). De laatste jaren groeit het aantal buitenlandse studenten aan de EUR. Zij hebben, veelal door een gebrekkige kennis van het Engels, extra hulp nodig bij het gebruik van de bibliotheek. De UB biedt hen in het begin van hun studieperiode een rondleiding en instructie. Daarnaast hebben deze studenten extra ondersteuning gekregen bij de informatiebalies.

Beheer informatievoorzieningen

De collectie talenpractica in de elektronische studiezaal is in 2001 uitgebreid met interactieve cd's waarbij nieuwe leermethodieken worden toegepast. Voorts is een licentie genomen op Rosetta Stone, dat via Internet cursussen biedt in 24 talen. Ook zijn in de elektronische studiezaal de computers opgewaardeerd en programma's vernieuwd.

Voor de nieuwe studierichting psychologie is in de zomer van 2001 een nieuwe, tijdelijke studieruimte ingericht, een zogenaamd studielandschap, waarin ten behoeve van het probleemgestuurd onderwijs 15 exemplaren van psychologische hand- en studieboeken zijn opgenomen. Tevens werden de collecties van de studiezalen sociale wetenschappen en tijdschriften extra uitgebreid.

BOUW- EN INRICHTINGSACTIVITEITEN

Ook in 2001 heeft de UB aandacht besteed aan de inrichting van de werkomgeving. Het grootste project dit jaar betrof de herinrichting van de luchtbrug tussen de UB en het C-gebouw. De publieke toegang tot de UB bevindt zich aan het eind van een luchtbrug, die alleen benaderd kan worden vanuit het Collegezalencomplex. Vanuit het terrein gezien is dit niet een erg aantrekkelijke, uitnodigende toegang, maar dat is helaas niet met eenvoudige middelen te veranderen. Wel was het mogelijk de toegang aantrekkelijker te maken door de luchtbrug een grondige opknapbeurt te geven. Na enige jaren overleg met het directoraat Materieel-, Technisch en (gebouwen)Beheer van de EUR (MTB) over deze ruimte, die onder het beheer van MTB valt, maar door gebruikers wordt ervaren als deel van de bibliotheek, zijn we tot gezamenlijke besluitvorming gekomen. Daar is ook Erasmus Cultuur bij betrokken, die graag gebruik bleef maken van een hoek van deze ruimte, en de afdeling kunstzaken, die ruimte zocht om tentoonstellingen te kunnen houden van externe kunst (niet in bezit van de EUR).

De gezamenlijke inspanningen en gedeelde financiering heeft geleid tot omvorming van de ruimte van een ongezellige rommelige passage in een aantrekkelijke, lichte tentoonstellingsruimte, onder direct toezicht van de UB-portier. Toegang via een draaideur zorgt dat de temperatuur in deze ruimte redelijk stabiel is, waardoor de tochtproblemen rond de feitelijke ingang tot de bibliotheek eindelijk tot het verleden behoren. Daarmee is ook een arbo-wens ten aanzien van de werkplek van de medewerkers van het Rotterdamsch Lees kabinet (RLK) in vervulling gegaan.

De portier van de UB zit nu op de luchtbrug vlak vóór de ingang van de UB, in plaats van net daar achter. Dit heeft geresulteerd in enkele extra vierkante meters voor het RLK en een aantrekkelijke, ruime entree voor de UB.

Het tweede grote project betrof het opknappen van het tijdschriftenmagazijn op de terreinverdieping. Hier staan van alle lopende tijdschriften de laatste 18 jaargangen gebonden in open opstelling. Kleurige panelen op de zijkanten van de kasten, een frisse kleur op wanden en plafonddelen, een nette afscheiding rond de kopieerapparaten en een nieuwe tafel, hebben geleid tot een aantrekkelijke *upgrading* van deze ruimte. Als laatste onderdeel werd de kast rond de Randtriever-lopende band, die als een groot obstakel in deze ruimte staat, tijdens de Kerstsluiting van een vrolijke nieuwe verflaag voorzien. Het wachten is nu nog op nieuwe kopieerapparaten, te plaatsen door DocVision.

Kleine ingrepen betroffen een beter, aangepast, werkblad in een van de werkkamers van de afdeling Automatisering en een groot blad voor apparatuur in de computer-ruimte, luxaflex in diverse werkkamers ter verbetering van de lichtinval, schermen bij de algemene informatiebalie tegen ongewenste inloop, en een nieuwe boekenbus, aangepast aan de stijl van de heringerichte luchtbrug.

Tenslotte werd op de overloop van de vide, bij de werkruimten van het UB-personeel, een tijdelijke studiezaal psychologie ingericht, ten behoeve van de eerste honderd psychologiestudenten. In verband met inrichting van het onderwijs bij deze nieuwe studierichting - meer probleemgestuurd - moeten de studenten intensief gebruik maken van de UB. Hiertoe werden extra tafels, stoelen en kasten geplaatst, voorzien

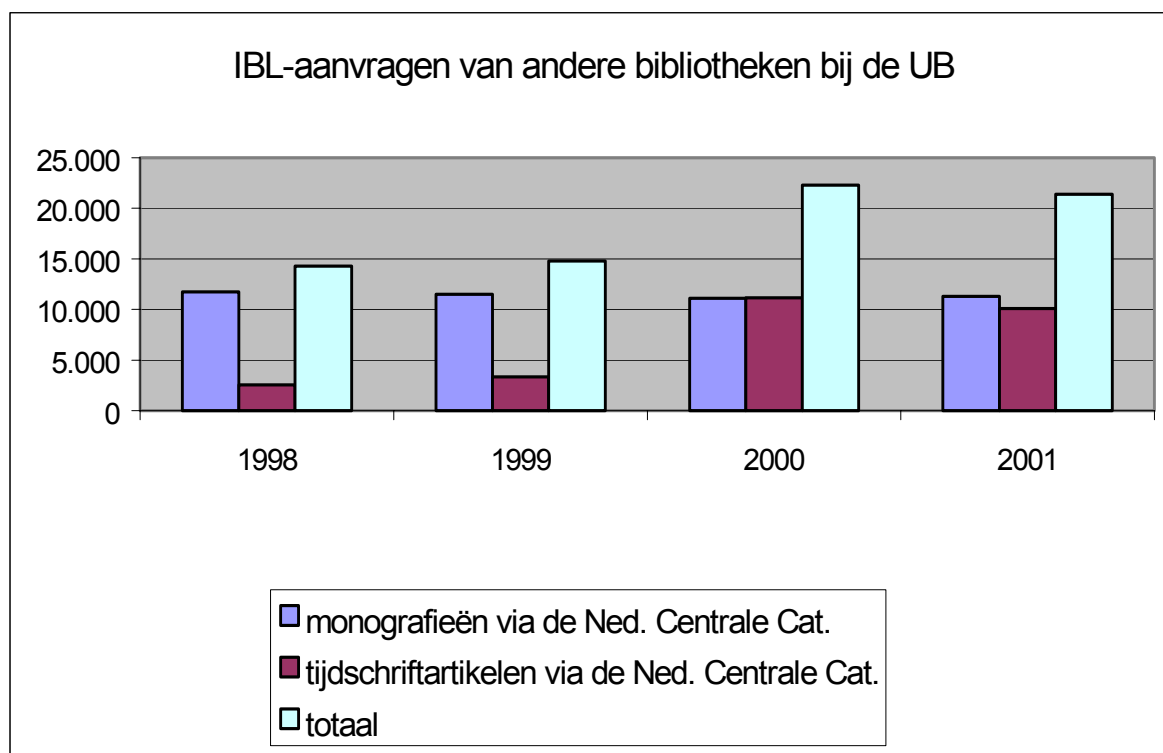
van extra verlichting. Overgebleven verlichting uit de luchtbrug vond hier een uitstekende nieuwe bestemming. Helaas kan deze voorziening slechts tijdelijk zijn. Voor volgend jaar worden zoveel nieuwe eerstejaars verwacht dat naar een andere oplossing uitgezien zal moeten worden.

UITLEENING

Het uitleencijfer laat de laatste twee jaar een geringe stijging zien en ook het aantal verlengingen neemt toe. Het aantal verzonden rappels daarentegen neemt af en dat is ook een positief gegeven.

Bij het uitsplitsen van de uitleencijfers naar categorie gebruikers blijkt een geringe percentuele toename van studenten en medewerkers van de EUR (tezamen 70,2% in 1998 tegen 74,4% in 2001). Daar staat tegenover dat het lenen van HES-studenten bij de EUR afneemt (3,4% in 1998 tegen 1,9% in 2001). Zie verder de tabellen 11 en 12.

Na de spectaculaire stijging van het aantal gekopieerde artikelen in het kader van het interbibliothecair leenverkeer in 2000 in vergelijking met 1999, valt er in 2001 een lichte teruggang te constateren, maar het is nog wel driemaal zo veel als in 1999. De oorzaak van dit grote aantal ligt in het feit dat de aanvrager zelf aan kan geven van welke bibliotheek een artikel gewenst wordt en de UB-EUR wordt dan vaak gekozen, omdat ze - evenals vorig jaar - tot de snelst leverende instellingen behoort.

AUTOMATISERING

In de loop van het bestaan van de afdeling Automatisering van de UB heeft er een verbreding plaats gevonden van de aandachtsvelden, zoals applicatieontwikkeling en dataverwerking. Tevens is er een steeds bredere ondersteuning ontstaan van de informatievoorziening en een toenemend gebruik van automatische informatieverwerking, kortweg de informatisering genoemd, die de UB ten behoeve van haar gebruikers aanbiedt. Daarbij is te denken aan het bieden van dataontsluiting via cd-romvoorzieningen, online toegangen, Internetontsluiting, Intranetvoorziening, enz. In 2001 is dan ook een start gemaakt met een interne herstructurering van de afdeling met speciale aandacht voor de helpdesk, het applicatiebeheer en de interne processen.

De nieuwe medewerker applicatiebeheer levert gebruikersondersteuning met betrekking tot het applicatie- en informatiegebruik op de werkplek (tweedelijns helpdesk-ondersteuning).

Tevens is in 2001 het project *Renovatie Columns Randtriever UB* afgerond door de firma Imtech. Tijdens dit project zijn de columns (negen robots in het geautomatiseerde magazijn) elektronisch gerenoveerd tot een technisch acceptabel en te onderhouden niveau voor de komende tien jaar. De mechanische renovatie van de columns wordt door de afdeling zelf gedaan.

Het aanbieden van cd-rom's is in 2001 verbeterd door de implementatie van een nieuwe server met verbeterde metaframesoftware zodat nu ook de nieuwste cd-romapplicaties, met de huidige hoge eisen aan computerhardware en -software, aangeboden kunnen worden.

De gebruikersomgeving van de UB, waarop gebruikers al deze cd-romapplicaties en de online databanken kunnen raadplegen, is volledig voorzien van (en waar mogelijk uitgebreid met) nieuwe hardware en een modern besturingssysteem.

Met succes is de euro automatiseringstechnisch ingevoerd, evenals de euroconversie voor het lokale bibliotheekstelsel. In 2001 is begonnen met het testen van een nieuwe online UB-catalogus, OPC4.

Gebaseerd op Decomate is iPort van OCLC-Pica geïmplementeerd. Dit is een zoekfaciliteit die de mogelijkheid geeft tot gelijktijdig zoeken in een veelvoud van bestanden.

Universiteitsbreed is er een anti-RSI programma beschikbaar gekomen voor de medewerkers. Daarnaast heeft de EUR in 2001 gekozen voor de kantoorapplicatie Microsoft Office2000 en besturingssysteem Windows2000 als standaard. Er is inmiddels hard gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe medewerkeromgeving voor de UB; deze zal in 2002 geïmplementeerd worden.

Bij vergelijking van de cijfers over het gebruik van de UB-catalogus valt op dat het aantal zoekacties in de UB en Medische Bibliotheek gedurende de laatste twee jaar is teruggelopen (met resp. 21% en 42%), terwijl het gebruik van de scriptiedatabank in dezelfde periode meer dan verdubbeld is. Zie hiervoor tabel 8.

MEDISCHE BIBLIOTHEEK

Zoals elders in dit jaarverslag reeds is vermeld, zijn in 2001 officieel de contracten met Elsevier (Science Direct) en Kluwer Academic Publishers (Kluwer Online) ondertekend (zie onder Databanken, blz. 9). Dit heeft ook voor de Medische Bibliotheek (MB) geresulteerd in een aanzienlijke uitbreiding van het aantal elektronisch toegankelijke tijdschriften.

Een deel van de MB is opnieuw ingericht. De afdeling bibliografische informatie is uitgebreid en verhuisd naar de ruimten rondom de boekenlift. De afdeling bestaat nu uit een publieksruimte, een informatiebalie en werkruimten voor vaste medewerkers van de bibliotheek. In de publieksruimte staan voorlopig negen pc's en een printstation. De pc's geven algemene toegang tot internet, databanken en elektronische tijdschriften. Zowel medewerkers en studenten van de EUR en AZR, als incidentele bezoekers kunnen van deze pc's gebruik maken.

Op de locatie Hoboken bestaat al jaren een groot tekort aan ruimte voor nieuwe faciliteiten van onderwijs en onderzoek. In het *Korte termijn huisvestingsplan Erasmus MC/FGG 2001* wordt getracht de ergste nood te lenigen. Dit plan heeft positieve en negatieve gevolgen voor de MB. Het positieve is dat de herinrichting van de publieksruimte van de MB in principe is goedgekeurd. Minder prettig is dat ruimte moet worden ingeleverd op de 1e etage, waar het magazijn en de reproafdeling zich bevinden. Op een andere plaats zal een (kleiner) depot worden ingericht. Tevens is het een goede gelegenheid om de omslag naar een digitale bibliotheek met meer kracht ter hand te nemen. Een financiële injectie (lees: continu infuus) is hierbij noodzakelijk.

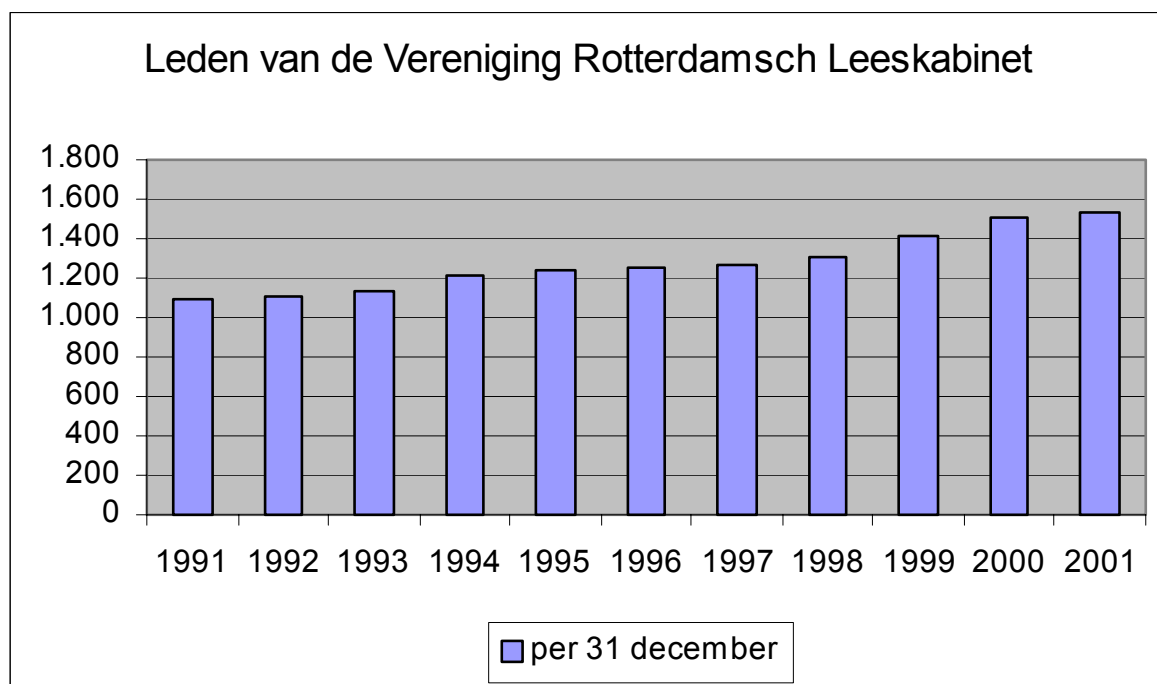
In 2001 zijn in de MB twee nieuwe functies gecreëerd. De ene functie betreft een programmeur/datamanager voor ontwikkeling, beheer en onderhoud van kleinschalige applicaties op het gebied van de bedrijfsmatige en bibliotheektechnische automatisering. Hierbij behoort ook het ontwikkelen van interactieve webapplicaties. De andere functie betreft een Public Relations-medewerker voor de promotie van de diensten en producten die de MB aanbiedt. De medewerker die hiervoor is aangehouden heeft een gedeelde aanstelling in UB en MB, waardoor de samenwerking tussen beide bibliotheken opnieuw is versterkt.

ROTTERDAMSCH LEESKABINET

De gestage groei van het aantal leden van het Rotterdamsch Leeskabinet (RLK) van de laatste jaren heeft zich ook in 2001 doorgezet. Eind 2001 waren er 1532 mensen lid van het RLK.

De samenwerking tussen RLK en UB is goed en beide instellingen stellen de samenwerking zeer op prijs, omdat het in het belang van de gebruikers van beide instellingen is.

Na het gereed komen van de verbouwing van de luchtbrug die toegang geeft tot de bibliotheek, zit de portier buiten de eigenlijke bibliotheek. Dit heeft voor het RLK tot gevolg gehad dat er wat meer werkruimte voor het personeel gerealiseerd kon worden.

PERSONEEL

Dienstraad

In 2001 bestond de Dienstraad uit A. van Aelst (voorzitter), F. v. Kesteren (secretaris), L. Meijboom en E. Kamsteeg. In het voorjaar is de Dienstraad naar een tweedaagse cursus geweest, toegespitst op reorganisaties.

Vooraf in het eerste kwartaal is er intensief vergaderd over het concept-reorganisatievoornemen dat betrekking had op de sector Bedrijfsvoering. In afwachting van verdere uitwerking na het uitgebrachte advies zijn er in de rest van het jaar alleen informatieve bijeenkomsten geweest met het Diensthoud.

Informatiebijeenkomsten

In 2002 zijn twee informatiebijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van de UB:

- Op 19 februari werd een informatiebijeenkomst gehouden om de medewerkers te informeren over de komende reorganisatie van enkele afdelingen binnen de sector Bedrijfsvoering
- Op 3 september vond een tweede informatiebijeenkomst plaats waarbij de bedrijfsarts kwam vertellen wat hij doet en wat zijn bevoegdheden zijn, terwijl er ook is gesproken over manieren om je conditie en gezondheid te verbeteren.

Personeelsactiviteiten

In mei heeft de activiteitencommissie van de UB (ACUB) voor een uitje naar Den Bosch gezorgd, waar een rondvaart over de grachten en een stadswandeling waren georganiseerd, afgesloten door een gezamenlijk diner.

De bijeenkomst die traditiegetrouw in december wordt georganiseerd voor medewerkers en oud-medewerkers werd dit jaar sober gehouden vanwege het feit dat eerder in 2001 een medewerker plotseling was overleden, terwijl er bovendien veel langdurig zieken waren gedurende het gehele jaar.

Personalia

Op 3 juni overleed de heer P. de Ruijter, medewerker van de afdeling automatisering. Na bijna 28 jaar verliest de UB in hem een in vele opzichten zeer gewaardeerde collega.

De volgende medewerkers zijn in 2001 in dienst van de UB getreden:

- mw. T. Jansse, Rotterdamsch Leeskabinet (11 april)
- mw.ir. G.B. de Jonge, hoofd afdeling gebruikersondersteuning (1 mei)
- hr. H. Jansen, afdeling documentenopslag en -levering (1 juni)
- mw. M.G.B.A. van Dalen, secretariaat (1 oktober)
- dhr. R.A. Walter, afdeling automatisering (1 november)
- mw.drs. N.E. Godschalk, afdeling gebruikersondersteuning (5 november)

In 2001 hebben de volgende medewerkers de UB verlaten:

- dhr. A.A.S. Santoe, algemene zaken (15 mei)
- mw. A. Lodder, afdeling gebruikersondersteuning (31 mei)
- mw. C.J. Fijan, afdeling gebruikersondersteuning (31 augustus)
- dhr. H. Wiegand, afdeling automatisering (31 augustus)
- mw. J.P. van der Heide-de Rijke, afdeling catalogisering (31 december)

Voorts hebben er interne verschuivingen plaats gevonden, waardoor sommige medewerkers andere functies aanvaardden en soms ook van afdeling veranderden.

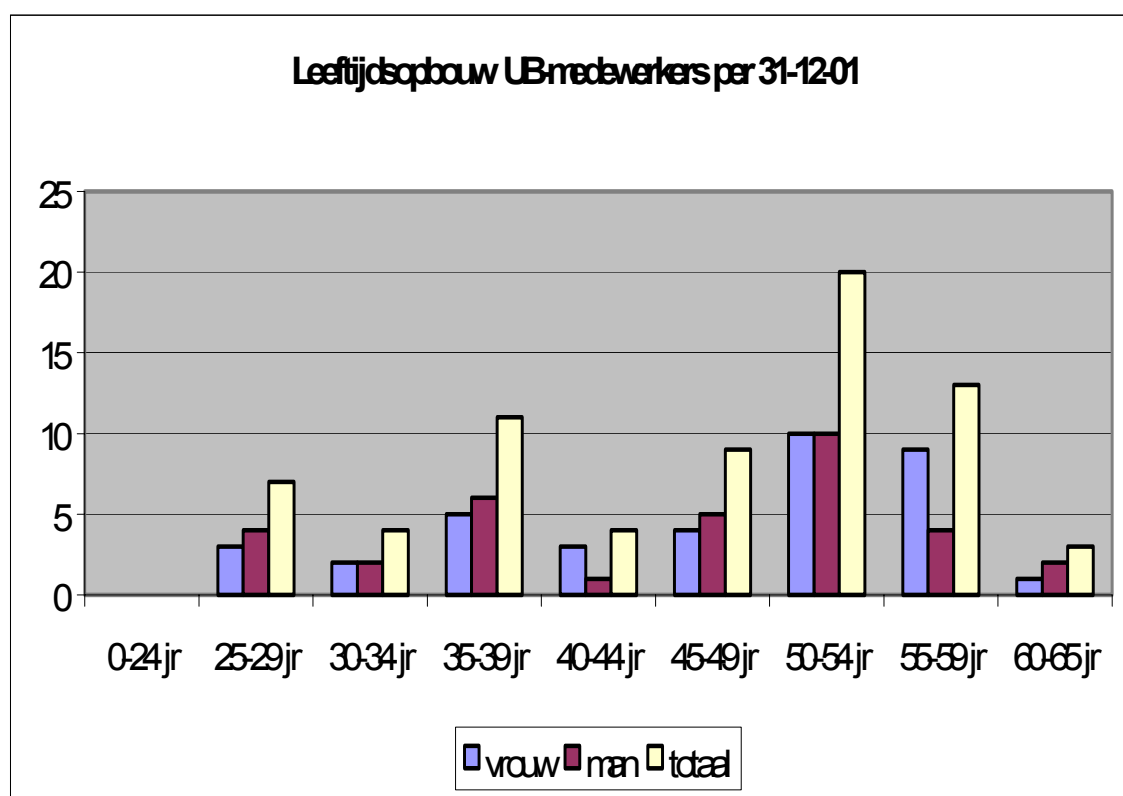
Studenten zijn als tijdelijke medewerkers een vertrouwd beeld geworden in de UB. De ervaringen hiermee zijn positief evenals in voorgaande jaren.

Personeelsoverzicht per 31 december

	1998	1999	2000	2001
fulltime	38	38	36	32
parttime	34	32	33	37
vrouwen	34	34	34	31
mannen	38	36	35	38
aantal fte's	64,30	59,81	59,62	60,62

In 2001 waren er drie medewerkers via *Inderdaad* fulltime werkzaam in de UB, zodat er per 31 december 2001 in totaal 72 medewerkers in de UB werkzaam waren, waarvan 31 vrouwen en 41 mannen.

Daarnaast werd ook in 2001 regelmatig gebruik gemaakt van uitzendkrachten.

Uit dit overzicht blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de medewerkers in de UB hoog ligt. 51% van hen is boven de 50 jaar.

Het ziekteverzuim heeft in de UB gemiddeld beduidend hoger gelegen in 2001 dan in de universiteit als geheel. Het ziekteverzuim was in 2001 in de UB 13,02%, waarvan 4,29% medewerkers betrof die langer dan een jaar ziek waren. Voor de gehele EUR zijn deze cijfers 3,77%, resp. 1,06%. Ook voor wat betreft de gemiddelde ziekte duur steekt de UB negatief af met gemiddeld 33,92 dagen tegen 20,78 dagen voor de gehele universiteit.

Publicaties van UB-medewerkers

Goris, G - De digitale informatiemarkt: over koppelverkoop, consortia en andere licentieproblemen.

In: Informatie Professional, 5 (2001) 2, p. 21-23.

Jong, J.W. de - Hommage aan de Zandloper: Mr. G.H.M. van Huet, journalist en essayist-criticus (1911-1975).

In: Een eeuw Rotterdam, 101 fragmenten uit de 20^e eeuw, p. 209-211.

Jong, J.W. de - Mr. J. Dutilh en het Rotterdamsch Leeskabinet.

In: Kroniek 130A (2001) van het Historisch Genootschap Rotterdamum, p. 3-4.